

**UNIVERZITA KARLOVA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA**

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Studijní program: Učitelství geografie pro střední školy
Studijní obor: UN-Z

BC. ANETA ČECHOVÁ

**ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA V PŘÍPRAVĚ UČITELŮ
ZEMĚPISU**

**ENVIRONMENTAL EDUCATION IN TRAINING OF
GEOGRAPHY TEACHERS**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Tomáš Matějček, Ph.D.

Praha 2024

Charles University

Faculty of Science

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu.

V Praze, dne

.....

Aneta Čechová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce RNDr. Tomáši Matějčkovi, Ph.D. za odbornou pomoc a trpělivost.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá obsahem environmentálních témat a environmentální výchovy v předmětech a obsahu látky v rámci vysokoškolské přípravy budoucích učitelů zeměpisu.

Práce je založena na analýze studijních plánů a sylabů (obsahů), cílů a anotací jednotlivých předmětů v akademickém roce 2023/2024 na osmi vysokých školách v Česku.

V rámci práce bylo zjištěno, že zastoupení environmentálních témat ve studiu je poměrně nízké. Celkový průměrný podíl environmentální tematiky na obsahu látky v bakalářském i magisterském studiu se pohybuje okolo 3 %. Objevují se předměty zaměřené na předávání odborných poznatků, didaktické přístupy. Dále se objevily předměty vyučované formou exkurze, terénního cvičení, praxe či primárně zaměřené na výuku cizího jazyka.

Klíčová slova:

Environmentální výchova, životní prostředí, geografické vzdělávání, příprava učitelů, rámcový vzdělávací program

ABSTRACT

This thesis deals with the content of environmental topics and environmental education in the subjects and the content of the substance in the university preparation of future geography teachers.

The thesis is based on an analysis of curricula and syllabuses (contents), objectives and annotations of individual courses in the academic year 2023/2024 at eight universities in the Czechia.

It was found that the representation of environmental topics in the studies is relatively low. The overall average share of environmental topics in the content of the substance in bachelor and master studies is around 3 %. Subjects focused on the transfer of professional knowledge, didactic approaches are emerging. There are also subjects taught in the form of field trips, field exercises, internships or primarily focused on teaching a foreign language.

Keywords:

Environmental education, environment, geographical education, teacher training, framework curriculum

OBSAH

1 Úvod	8
2 Environmentální výchova.....	10
2.1 Definice environmentální výchovy	10
2.2 Směry.....	10
2.3 Vývoj ve světě	11
2.4 Vývoj v Česku	12
3 Geografické vzdělávání.....	14
3.1 Definice geografie	14
3.2 Vývoj v Česku	14
4 Rámcový vzdělávací program	16
4.1 Postavení geografie v RVP.....	17
4.2 Průřezové téma Environmentální výchova podle RVP.....	19
5 Metodika práce	22
6 Analýza studijních plánů	26
6.1 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	26
6.1.1 Bakalářské studium	26
6.1.2 Navazující magisterské studium.....	29
6.2 Masarykova univerzita	31
6.2.1 Bakalářské studium	31
6.2.2 Navazující magisterské studium.....	33
6.3 Ostravská univerzita	35
6.3.1 Bakalářské studium	35
6.3.2 Navazující magisterské studium.....	37
6.4 Univerzita J. E. Purkyně.....	37
6.4.1 Bakalářské studium	37
6.5 Univerzita Karlova	41

6.5.1 Bakalářské studium	41
6.5.2 Navazující magisterské studium.....	44
6.6 Univerzita Palackého v Olomouci.....	47
6.6.1 Bakalářské studium	47
6.6.2 Navazující magisterské studium.....	50
6.7 Technická univerzita v Liberci.....	52
6.7.1 Bakalářské studium	52
6.7.2 Navazující magisterské studium.....	56
6.8 Západočeská univerzita v Plzni.....	58
6.8.1 Bakalářské studium	58
6.8.2 Navazující magisterské studium.....	61
7 Porovnání vysokých škol.....	62
7.1 Bakalářské studium	62
7.2 Navazující magisterské studium.....	64
8 Diskuse	66
9 Závěr.....	68
Seznam použité literatury	70
Odborné publikace	70
Internetové zdroje.....	72
Seznam tabulek.....	74

1 ÚVOD

Tato diplomová práce se zabývá obsahem environmentální tematiky a přípravou na environmentální výchovu v rámci přípravy budoucích učitelů zeměpisu na vysokých školách. Pro účely práce bylo zvoleno dvouoborové studium se zaměřením na geografii ve školním roce 2023/2024 na českých vysokých školách.

Environmentální výchova se v roce 2005 stala součástí Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání jako průřezové téma. (RVP ZV 2005) Samotné vymezení a zařazení tématu Environmentální výchova odráží jednak její důležitost v rámci přípravy budoucích občanů, ale také klade důraz na její interdisciplinární charakter. Jako průřezové téma se dle mnohých školních vzdělávacích plánů stává součástí dalších předmětů.

V geografii životní prostředí hraje stále důležitější roli. Tento fakt reflektuje mimo jiné také Velká revize RVP, která v současnosti probíhá. Zde je v rámci geografie ustanoven samostatný tematický celek pro výstupy učení *Udržitelnost života na Zemi*, který zahrnuje řadu environmentálních témat.

Důležitost budovat u žáků porozumění, souznění a zodpovědnost k životnímu prostředí je již v dnešní době nepopiratelná a dostává se čím dál tím více do popředí zájmů. Ačkoli si k těmto cílům řada žáků může najít cestu sama, vzdělávací instituce se se svými vzdělávacími dokumenty samy zavazují k poskytnutí prostředků, předání znalostí, probuzení vnímavosti a předáním základních návyků. Ačkoli není přesně určeno, v rámci kterého předmětu či jakým způsobem jsou žáci s tematikou seznamováni, je právě geografie, jak je tento předmět označován v RVP, předmětem, v němž dochází k výraznému prolínání témat právě s environmentálními vědami. Práce hodnotí, jakým způsobem vysoké školy budoucí učitele zeměpisu v tomto směru vybavují.

Výzkumné otázky pro účely práce byly zvoleny následující:

- Jaké bylo zapojení environmentální tematiky do předmětů a obsahu látky u dvouoborového studia zeměpisu (resp. geografie) se zaměřením na vzdělávání v akademickém roce 2023/2024?
 - Jaká část předmětů a látky byla věnována environmentální tematice?
 - Jakým způsobem byli studenti v environmentální tematice vzděláváni?
 - Jaké existovaly rozdíly mezi jednotlivými vysokými školami?

Cíle práce byly určeny následující:

- Zanalyzovat zapojení environmentální tematiky do předmětů a obsahu látky u dvouoborového studia zeměpisu se zaměřením na vzdělávání v akademickém roce 2023/2024
 - Stanovit rozsah, jakým se environmentální tematika podílela na celkovém počtu předmětů a látky
 - Zanalyzovat způsoby, kterými byla environmentální tematika do studia zařazena
 - Porovnat rozdíly mezi jednotlivými vysokými školami

Zvolenou výzkumnou metodou je analýza studijních plánů jednotlivých vysokých škol. Environmentální tematika je vyhledávána na základě popisu (obsahu, sylabu, cílů aj.) u jednotlivých předmětů.

2 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

2.1 Definice environmentální výchovy

Environmentální výchova je obor, který spojuje poznatky přírodních i humanitních věd a svým vymezením se dotýká řady předmětů (od biologie a zeměpisu až ke společenským vědám). (Činčera 2005) Environmentální výchova zprostředkovává žákovi informace k pochopení komplikovanosti a provázanosti vztahů mezi člověkem a životním prostředím. Vede žáka k uvědomění si vlastního vlivu a důsledků jeho rozhodnutí, ovlivňuje jeho hodnoty a vzbuzuje zájem o ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj. (RVP ZV 2005, RVP G 2006)

2.2 Směry

Podle Tbiliské konference (1977) došlo k vymezení pěti základních přístupů v oblasti environmentální výchovy. Každý z následujících směrů vychází z odlišné filozofie, používá jiné prostředky a klade si jiné cíle.

Ekologická výchova vychází z principu, kdy člověk poznává životní prostředí, získává nové vědomosti a v návaznosti na své poznání dospívá k jeho ochraně. Žák se seznamuje jak s obecně platnými principy, tak také s konkrétními informacemi (ekologická rovnováha vs. jednotlivé druhy). Tento přístup se nejvíce uplatňuje v přírodních vědách a zejména pak v biologii. Výklad informací je doplněn o například vycházky do přírody či monitoring přírodních procesů. Učitel je chápán jako odborník předávající informace. (Činčera 2005)

Kladnou stránkou tohoto přístupu je o něco aktivnější zapojení žáků než pouze při přímém výkladu, ačkoli i ten tvoří značnou část vzdělávacího procesu. Kritika se pak zaměřuje na neprokázaný vztah mezi vzděláním a šetrným přístupem k životnímu prostředí. Dále je kritizováno výlučné zaměření na přírodní vědy. (Soukup 2001)

Výchova o Zemi se stejně jako ekologická výchova zaměřuje výhradně na přírodní vědy, dochází zde však ke kritice vzdělání zaměřeného na konkrétní jednotlivé informace. Tento přístup se převážně soustředí na procesy, které se v přírodním prostředí odehrávají. K získávání znalostí slouží propracované programy, na něž navazuje behaviorální ověřování výsledků. Tyto programy jsou technicky náročné a jsou organizované specializovanými středisky. (Steve van Matre 1999)

Kladnou stránkou výchovy o Zemi je propracovanost programů a práce s behaviorálními výstupy. Na druhou stranu upadá možnost zapojení instituce školy, která funguje pouze jako zprostředkovatel mezi žáky a středisky. Stejně jako v ekologické výchově dochází ke kritice zaměření pouze na přírodní procesy. (Eagles 1999)

Hlubinně ekologická výchova je silně spjata s filozofickým proudem hlubinné ekologie, který se zaměřuje na radikální řešení a emocionální porozumění jiným formám života. Jedná se například o prostředky vciťování se do jiných forem života, meditace či rituály přírodních kultur. Důraz je kladen především na prožitek. Aktivity jsou většinou součástí programů provozovaných mimoškolními institucemi, například středisky environmentální výchovy, a nezdědka dochází k integraci do zážitkových pobytů.

Kladnou stránkou jsou od předchozích přístupů velmi odlišné metody zaměřené na získání prožitků. Kritika se zaměřuje na prosazování radikálnějších řešení. (Seed 1993)

V rámci **globální výchovy** je hlavní důraz kladen na uchopení světa jako celku a porozumění vzájemným vztahům, což je důležitější než porozumění jednotlivým pojmům. Využívány jsou diskuse mezi žáky včetně například simulačních her nebo rolí. V rámci globální výchovy se setkáváme i s řadou dalších témat např. multikulturalita společnosti, zdravý životní styl a další. (Pike, Selby 1994)

Tento směr je jedním z později rozvinutých a jeho hlavní výhoda tkví především v jeho komplexnosti a různorodosti témat. (Pike, Selby 2000)

Výchova k udržitelnosti vzniká až ve druhé polovině 90. let. V případě tohoto směru můžeme mluvit o důležitosti tzv. skrytého kurikula, kdy samotné školy jdou svým udržitelným jednáním příkladem žákům (např. vnitřní směrnice a pravidla, architektura). Dále jsou žáci zapojováni do projektové výuky, kdy učitel je facilitátorem samotného procesu. Největší důraz je kladen na získávání dovedností, během čehož se žákova osobnost formuje a je ovlivňován jeho hodnotový systém. (Cooper 2002; Sterling 2001)

2.3 Vývoj ve světě

K prvnímu formování environmentální výchovy ve světě dochází ve 20. letech 20. století, a to především z tradičních přírodovědných oborů či z výchovy v přírodě. K samotnému zakládání oboru pak dochází v průběhu 60. a 70. let, kdy se pozornost světa začíná zaměřovat na stále více se prohlubující environmentální problémy. V roce 1969

dochází k prvnímu vymezení cílů od Williama Stappa, v roce 1977 pak k mezinárodní konferenci v Tbilisi. (Tbilisi 1977)

Po vymezení environmentální výchovy jako snahy o změny vzorců chování jedinců, se vyskytly diskuse ohledně hlavního cíle, kdy se objevily směry prosazující jako hlavní cíl rozvíjení akčních kompetencí. Škála žádoucích cílů je rozmanitá a neexistuje zde úplná shoda, na druhou stranu lze říct, že obecným cílem environmentální výchovy je environmentálně šetrné jednání, ke kterému je žák motivován. Dále se rozvíjí diskurs nad způsobem, jakým k takovému jednání motivovat. V 70. letech bylo za hlavní způsob považováno předávání odborných znalostí (např. o fungování přírody a environmentálních problémech), což se z pozdějších výzkumů ukázalo jako málo účinné. Nicméně tento diskurs panuje v řadě zemí, které neprošly reflexí oboru, dodnes. Oproti tomu ve Spojených státech se v současnosti dbá na získávání schopností spojených se zkoumáním životního prostředí. Ve státech západní Evropy sledujeme silný důraz na socioekonomickou složku výchovy a lokálně aktivní zapojování žáků.

Nejvíce propracovaný se jeví soubor cílů od Severoamerické asociace pro environmentální výchovu (NAEE 2004). Dílčí cíle jsou obsaženy pod záštitou čtyř hlavních oblastí:

- 1. dovednosti pro dotazování, analýzu a interpretaci,*
- 2. znalost environmentálních procesů a systémů,*
- 3. dovednosti pro porozumění a řešení environmentálních konfliktů,*
- 4. osobní a občanská odpovědnost (Činčera 2009, str. 3)*

2.4 Vývoj v Česku

V rámci Československa se rozvíjela různá volnočasová zařízení od 20. let 20. století. Jejich rozvoj byl ale přerušen změnou politického režimu v roce 1948. V důsledku nedostatečného pronikání znalostí ze západu nedošlo již k předem zmíněné reflexi oboru, a tak se do dnešních dní přenáší ráz oboru, který klade velký důraz na znalostní stránku. V sedmdesátých letech se u nás obnovily či nově vznikly některé z organizací a hnutí věnující se environmentální problematice, jako například Hnutí Brontosaurus či Český svaz ochránců přírody, které se po roce 1989 podílely na vytváření praktického zázemí středisek ekologické výchovy.

Do školního prostředí se environmentální výchova začala dostávat v průběhu osmdesátých let, nicméně autoři měli uplatňování ztíženo politickým režimem a zároveň se nedostávali k poznatkům ze zahraničí. (Kvasničková 2011) Environmentální výchova byla tehdy převážně zaměřená na rozšiřování přírodovědných, ale také socioekonomických znalostí týkající se vztahu člověka a přírody.

Po roce 1989 dochází k zakládání praktických středisek a ze zahraničí se k nám dostávají nové metodické přístupy. K založení odborného časopisu, který umožnil publikování odborných článků, vznik a šíření tematických studií a evaluačních výzkumů, však dochází až v roce 2006. Tímto časopisem je do současnosti publikující *Envigogika*. Absence odborné platformy se projevila slabou možností odborníků ovlivňovat praktické směřování environmentální výchovy. (Činčera 2009)

V rámci univerzitního vzdělání měla do nedávna environmentální výchova pouze slabou roli. Tento přístup se však v posledních letech začíná pomalu měnit. Dodnes je patrné spíše malé propojení odborníků a pracovišť, která připravují budoucí učitele. V současné době dochází k propojování práce škol a ekologických středisek. (Činčera 2013) Několik výzkumů (např. Dlouhá a kol. 2016; Kroufek, Çelik a Can, 2015; Kroufek, Janovec a Chytrý, 2015; Matějček, 2010; Matějček a Bartoš, 2012) se zabývaly implementací environmentální výchovy do přípravy učitelů či hodnotily úroveň gramotnosti studentů.

Podle Činčery a kol (2016), kteří zkoumali environmentální výchovu na základních školách, je environmentální výchova na daném stupni škol poměrně podporována. Velký důraz je kladen zejména na přírodní zákonitosti, naopak zaostává badatelská forma výuky. Ve školním prostředí zůstal obor zaměřen převážně na znalostní stránku. (Činčera 2009) Významnou roli hraje koordinátor environmentální výchovy a spolupráce s externisty. (Činčera a kol 2016)

3 GEOGRAFICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Definice geografie

Geografie je věda zabývající se studiem Země, přírodních a člověkem vytvořených sfér a jejich interakcemi v prostoru a času na různých řádovostních úrovních – od lokální, regionální, národní, nadnárodní až po globální. (Hampel 2002) Při zkoumání prostoru spojuje poznatky z přírodních i humanitních vědních oborů, můžeme ji tedy nazvat vědním oborem interdisciplinárním. Současná moderní geografie se odklonila od přechodného způsobu studia Země založeném především na popisu míst a memorování informací, ale usiluje např. o nalezení pravidelností a vysvětlování jevů a jejich příčin a důsledků. Moderní geografie reaguje na potřeby a problémy lidské společnosti za využití různorodých vědních oborů a technologických možností jako je například dálkový průzkum Země či geoinformační systémy. (IGZ-CGE 2016)

Studium geografie pomáhá lidem k pochopení vzniku a utváření krajiny, jak lidská činnost životního prostředí ovlivňuje a formuje, jaké dopady mohou mít lidské činy na prostředí, a dodává tak širší základy pro lidské rozhodování. Geografie seznamuje člověka se zásadami udržitelného využívání prostoru a možnostmi jeho zachování pro další generace. Tématy zájmu jsou například klimatická změna, hospodaření s vodními zdroji, dostupnost potravin a energetika. Ačkoli studium geografie by mělo být vnímáno jako zásadní pro poznání a využívání prostoru, jeho kvalita v rámci světa se výrazně různí a v některých oblastech není považováno za součást základního vzdělání. (IGU-CGE 2016)

3.2 Vývoj v Česku

Předmět zeměpis vznikl v českých zemích roku 1809, v roce 1819 byla vydána první česky psaná učebnice zeměpisu s názvem Krátké vypsání českého království pouze pro českou školní mládež. V roce 1869 říšským školním zákonem byl zeměpis zaveden do obecných škol. V návaznosti na tuto událost vzniká řada nových učebnic a učebních pomůcek (mapy, atlasy a další). Jak bylo pro tehdejší geografii charakteristické, je také náplň předmětu zeměpis zaměřena na seznamování žáků s místopisnými informacemi a na memorování předkládaných faktů zaměřených především na přírodní prostředí. Charakter tehdejší formy zeměpisu je označován jako popisný a encyklopedický.

V roce 1913 vznikají nové osnovy zaměřené více na aktivizaci žáků. Ve dvacátých a třicátých letech se postupně více zapojují informace týkající se společenské sféry. Ve třicátých letech je kladen větší důraz na využívání map a na orientaci v prostoru. V období protektorátu dochází k silnému osekání vyučované látky a hlavní důraz je kladen na předávání informací o tehdejším Německu.

Po válce se pokračuje v předválečném trendu, přelom přichází ale s únorovým převratem v roce 1948. V rámci zeměpisu se objevuje velké zaměření na společnost a hospodářství. Objevuje se snaha o podporu chápání souvislostí mezi přírodními a společenskými sférami. Regionální geografie je výrazně zaměřena na téma Sovětského svazu.

Po roce 1989 dochází k liberalizaci zeměpisu a přejímání zahraničních přístupů. Dochází také ke vzniku řady nových učebnic, jejichž správnost není vždy efektivně kontrolována. V roce 2004 je vydán nový školský zákon a na státní úrovni vznikají tzv. Rámcové vzdělávací programy, které jsou závazně přejímány jednotlivými školami, které na jejich základě tvoří vlastní tzv. školní vzdělávací plány. (Hercik, J., Mísařová, D., 2013)

4 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Rámcový vzdělávací program (pro nějž se používá zkratka RVP) je dokument, který vymezuje povinný obsah vzdělávání na státní úrovni. „*Lze říci, že dokument posiluje a prohlubuje propojenost mezi cíli, vzdělávacím obsahem a obecnými kompetencemi.*“ (Hercik, J., Mísařová, D. 2013, str. 13) Na základě rámcového vzdělávacího programu se stanoví cíle vzdělávání a podle toho se uzpůsobí jak výuka, tak ale také např. učební pomůcky. (Matušková 2005) RVP vychází z Národního programu rozvoje vzdělání (tzv. Bílé knihy), která určovala budoucí směr modernizace školství v 90. letech. Rámcové vzdělávací programy slouží jako podklad pro jednotlivé školy, které na jejich základě vytváří školní vzdělávací plán. (Hercik, J., Mísařová, D., 2013)

Existuje několik druhů RVP:

- RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
- RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
- RVP ZUV – Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání
- RVP spec. vzděl. – Rámcový vzdělávací program pro speciální vzdělávání
- RVP G – Rámcový vzdělávací program pro gymnázia
- RVP SOV – Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání (MŠMT 2024)

Rámcový vzdělávací program klade důraz na získávání tzv. klíčových kompetencí. Upouští se od přejímání obsáhlých faktografických znalostí a klade se důraz na získávání schopností, dovedností a vědomostí, které žák či student využije při aktivním zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Například v rámci RVP ZV jsou klíčové kompetence následující: kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní a digitální. (MŠMT 2021) Dále vychází z koncepce celoživotního učení, stanovují očekávanou výstupní úroveň pro absolventy, stanovují vzdělávací obsah a očekávané výstupy, rozdělují předměty do vzdělávacích oblastí a vymezují a závazně zařazují tzv. průřezová témata.

Vzdělávacími oblastmi pro RVP ZV pro 1. stupeň jsou: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce a Člověk a jeho svět.

Vzdělávacími oblastmi RVP ZV pro 2. stupeň jsou: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura,

Člověk a zdraví, Člověk a svět práce, Člověk a příroda a Člověk a společnost. (Hercik, J., Mísařová, D., 2013)

Průřezová témata jsou vymezena na základě své aktuálnosti a mají za cíl ovlivňovat postoje, hodnotový systém a jednání žáků. Průřezová témata v současnosti jsou: Environmentální výchova, Mediální výchova, Multikulturní výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Osobnostní a sociální výchova. V revidované verzi RVP ZV jsou tato původní témata nahrazeny tématy novými: Péče o wellbeing, Společnost pro všechny a Udržitelné prostředí. (Revize RVP 2024) Škola má povinnost zařadit průřezová témata do vzdělávání. Forma zařazení však závisí na konkrétní škole. Buď škola může přistoupit k zařazení do obsahu vyučovacího předmětu nebo může vytvořit samostatný předmět anebo může zařadit průřezová témata formou projektů, seminářů či kurzů. (RVP ZV 2005, RVP G 2006) Podle Hercika a Mísařové (2013) jsou do zeměpisu nejčastěji zařazována průřezová témata Environmentální výchova, Multikulturní výchova a Výchova k myšlení v evropských souvislostech.

Od svého vzniku procházely RVP pouze dílčími revizemi, ačkoli se společnost za posledních dvacet let výrazně posunula. Tento fakt má napravit Velká revize RVP ZV. V současné době je již Velká revize RVP ZV v takové fázi, že prochází schvalovacím procesem na MŠMT. Podle této revize by se mohly začít 1. a 6. ročníky vyučovat od září 2025 na pilotních školách, povinně by pak měla platit pro všechny ročníky základního vzdělávání od září 2031. (Revize RVP ZV 2024)

4.1 Postavení geografie v RVP

Zeměpis je v současnosti zařazen do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, kam také patří přírodopis, fyzika a chemie. Oblast Člověk a příroda zprostředkovává žákovi či studentovi poznání a porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Toto zařazení odpovídá zejména jeho části fyzická geografie, kdež to humánní geografie má naopak blíže k oblasti Člověk a společnost, kam například mimo jiné patří i dějepis a občanská výchova. Při zařazování předmětu bylo upřednostněno zachování celistvosti. Na nepřesnost v zařazení reaguje revidovaná verze RVP, kde je vyčleněna samostatná vzdělávací oblast Geografie.

Oblast Člověk a příroda si mimo jiné klade za cíle poznávání přírodních jevů, získávání dat a kritické myšlení o přírodním prostředí, ochranu životního prostředí,

uvažování a jednání k šetrnému využívání zdrojů a k co nejvyššímu využití obnovitelných zdrojů, aktivní zapojení k šetrnému chování k životnímu prostředí či rozpoznávání vlivu člověka. (RVP ZV 2005)

V rámci předmětu zeměpis (RVP ZV 2005) jsou uváděny následující tematické oblasti:

- Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie
- Přírodní obraz Země
- Regiony světa
- Společenské a hospodářské prostředí
- Životní prostředí
- Česká republika
- Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Mezi očekávanými výstupy v oblasti Životní prostředí můžeme mimo jiné najít, že žák uvádí na konkrétních situacích a oblastech rizika vlivu společnosti na životní prostředí. Lze zmínit například konkrétní indikátor, kdy žák vysvětluje na příkladech principy ochrany přírody a udržitelného života. (RVP ZV 2005)

V rámci předmětu geografie (RVP G 2006) jsou uváděny následující tematické oblasti:

- Přírodní prostředí
- Sociální prostředí
- Životní prostředí
- Regiony
- Geografické informace a terénní vyučování

Mezi očekávanými výstupy v oblasti Životní prostředí můžeme podobně jako v nerevidované verzi RVP ZV najít výstupy tematicky příbuzné s Environmentální výchovou, např. žák *„zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni.“* (RVP G 2006, str. 35)

V rámci Velké revize RVP ZV je vytvořena nová vzdělávací oblast – Geografie, do které patří pouze předmět geografie (popřípadě zeměpis). Očekávané výstupy předmětu jsou nyní rozděleny do čtyř nových tematických celků:

- Geografie a její metody poznávání
- Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemné interakce
- Místa a regiony světa
- Udržitelnost života na Zemi

Mezi očekávanými výstupy můžeme najít pozorování a hodnocení změn v prostředí na základě potřeb jedince, společnosti a životního prostředí či uplatňování principů udržitelnosti. (Revize RVP ZV 2024)

Postavení zeměpisu v rámci RVP je však mnohými kritizováno. Byl omezen počet vyučovacích hodin, řada škol přijala RVP pouze formálně, ale dál pokračuje ve frontálním a žákovu osobnost nerozvíjejícím způsobu výuky, kdy není kladen důraz na rozvoj klíčových kompetencí. Zároveň chybí na národní úrovni koncept, který by propojoval jednotlivé stupně vzdělání v předmětu zeměpis. Zeměpis je také jedním z předmětů, který často vyučují neaprobovaní učitelé a celkově v posledních letech sledujeme propad jeho prestiže na úkor jiných školních předmětů. (Řezníčková 2006, Knecht 2010, Řezníčková 2015, Svobodová, Spurná, Knecht 2020)

4.2 Průřezové téma Environmentální výchova podle RVP

Jak již bylo zmíněno výše, v současné verzi RVP je Environmentální výchova zařazena jako průřezové téma. V revidované verzi RVP ZV jsou vytvořena nová průřezová témata a obsahu Environmentální výchovy nejvíce odpovídá téma Udržitelné prostředí. V rámci průřezových témat by každá ze vzdělávacích oblastí měla přidávat jistou část vědomostí a dovedností a vytvářet tak pro žáka postupně propojený a ucelený přehled, v důsledku čehož je jednotlivým školám ponechána do značné míry volnost ve způsobu zařazení do výuky. (RVP ZV 2005, RVP G 2006) Integrace poznatků do výuky je zaštiťována funkcí koordinátora environmentální výchovy. (Činčera 2005)

V současné verzi RVP ZV v oblasti Člověk a jeho svět, která je určena pro první stupeň základního vzdělání, žák získává základní náhled na krajinu a prostředí, je rozvíjeno citlivé vnímání, pozorování a hodnocení důsledků lidské činnosti. Žák získává základy k aktivně-odpovědnému přístupu, využíván je vliv emocionality. V rámci oblasti Člověk a příroda je kladen důraz na získávání znalostí z přírodně zaměřených oborů. Setkáme se zde s tématy jako např. přírodní zákonitosti či ekosystém. V rámci oblasti je snaha zdůraznit propojenost jevů v rámci přírodního prostředí a důsledků lidské činnosti. V oblasti Člověk a společnost se setkáváme se souvislostmi mezi ekologickými,

technickoekonomickými a sociálními jevy. U žáka je rozvíjena obezřetnost v jednání v kontextu udržitelného rozvoje. V oblasti Člověk a zdraví je žák seznámen s problematikou vlivu životního prostředí na zdraví jedince a tím pádem i důležitosti ochrany životního prostředí. V oblasti Informační a komunikační technologie je téma využíváno z hlediska vyhledávání a zpracovávání dat a informací. Oblast Umění a kultura klade důraz na estetickou stránku krajiny a získávání inspirace z okolního prostředí. V oblasti Člověk a svět práce se žák setkává s konkrétními pracovními aktivitami ku prospěchu životnímu prostředí. Prakticky se také seznamuje s rolemi odlišných profesí ve vztahu k prostředí.

Environmentální výchova přispívá k rozvoji žáka mnohými způsoby např. žák získává znalosti a rozvíjí porozumění souvislostem v krajině a vztahům člověka a životního prostředí, žák si uvědomuje souvislosti na různých řádovostních úrovních, žák získává povědomí o možnostech udržitelného rozvoje a ochraně životního prostředí a žák zpracovává a hodnotí data o ekologických problémech.

V oblasti postojů pak environmentální výchova vede například k zapojování se do řešení environmentálních problémů, pocitu odpovědnosti za svá rozhodnutí a vnímání vlastního dopadu a celkově citlivému přístupu k životnímu prostředí.

Environmentální výchova (RVP ZV 2005) je dělena do čtyř tematických okruhů:

- ekosystémy
- základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí

Dle analýzy Environmentální výchovy v RVP (Činčera 2009, str. 1) bylo zjištěno, že *„průřezové téma pro environmentální výchovu na základních školách není kompatibilní s mezinárodními standardy, je jen částečně vnitřně integrováno, je hodnotově neutrální a nekoresponduje s teoriemi proenvironmentálního chování.“*

RVP G (2006) je rozděleno do tří okruhů:

- Problematika vztahů organismů a prostředí
- Člověk a životní prostředí
- Životní prostředí regionu a české republiky

Mezi očekávanými výstupy RVP G (2006) můžeme najít např. *„uvědomit si, že k ochraně přírody může napomoci každý jedinec svým ekologicky zodpovědným přístupem k běžným činnostem“* či *„vnímat místo, ve kterém žije, a změny, které v něm probíhají, a cítit zodpovědnost za jeho další vývoj, a to nejen z hlediska životního prostředí“*. (RVP G 2006, str. 76)

Revidovaná verze RVP ZV (2024) si klade za cíl připravit žáky na vnímání, poznání a jednání k udržitelnosti života. Životní prostředí je vnímáno z různých hledisek – životní, sociální, kulturní a vystavěné. Žák by si měl uvědomovat provázanost těchto aspektů, zkoumat problémy a výzvy, hledat řešení na kolektivní i individuální úrovni a jednat proaktivně.

Mezi očekávanými výstupy se nachází např. *„prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.“* (Revidovaná verze RVP ZV 2024)

5 METODIKA PRÁCE

Práce je založena na analýze názvů a popisků (obsahů/sylabů, cílů, anotací) jednotlivých předmětů bakalářských a magisterských dvouoborů se zaměřením na učitelství zeměpisu. Bylo vybráno osm vysokých škol, na kterých výuka probíhá. Konkrétně se jedná o tyto vysoké školy:

- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
- Masarykova univerzita
- Ostravská univerzita
- Univerzita J. E. Purkyně
- Univerzita Karlova
- Univerzita Palackého v Olomouci
- Technická univerzita v Liberci
- Západočeská univerzita v Plzni

Během analýzy je sledováno zastoupení témat spojených s environmentální tematikou a výchovou. Pro analýzu byla zvolena témata z tematických okruhů Environmentální výchovy z RVP ZV (2005):

- *„Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)*
- ***Základní podmínky života** – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); O vzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů);*

ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); Energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

- ***Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV): změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)***
- ***Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky***

zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)“ (RVP ZV 2005, str. 100–101)

Všechna témata, která odpovídají předešlému textu témat Environmentální výchovy v RVP ZV (2005), byla vyhledávána v názvech a sylabech předmětů. K těmto tématům jsou přidány také následující dvě kategorie:

- Environmentální tematika (pokud téma souvisí s environmentální tematikou, ale nemůže být přiřazeno k dílčím tématům z RVP; např. environmentální charakteristika)
- Environmentální výchova (pokud je tématem předmětu přímo výslovně zmíněná environmentální výchova)

Pokud se téma z obsahu předmětu dalo přiřadit k více tématům z RVP, byla vybrána maximálně dvě témata.

Analyzovány byly dvouoborové maior předměty, které se nacházely u všech analyzovaných škol.

Předměty jsou rozděleny do tří kategorií: povinné, povinně volitelné a volitelné. Ne všechny kategorie jsou ovšem u jednotlivých škol zastoupeny. U předmětů jsou vypsána témata hodin či obecně probíraná témata. Podíl environmentální tematiky na předmětu je vypočítán jako podíl témat s environmentální tematikou na celkovém počtu témat vypsáných u předmětu.

Podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů je vypočítán jako podíl předmětů, které obsahují jakékoli nalezené množství environmentální tematiky na celkovém počtu předmětů (nebo v rámci stejné kategorie, kam patří i dotčené předměty – povinné, povinně volitelné, volitelné). Podíl environmentálního obsahu na celkovém počtu předmětů je vypočítán jako podíl z nalezených předmětů s environmentální tematikou na celkovém obsahu předmětů (nebo v rámci stejné kategorie, kam patří i dotčené předměty – povinné, povinně volitelné, volitelné). Opakování, rezerva, závěr či shrnutí jako samostatné téma nebyly započteny. Hodnoty podílů jsou zaokrouhlovány na dvě desetinná místa.

V kategorii Environmentální téma v předmětu jsou uváděny témata, která byla přímo zmíněna v obsahu (sylabu), cílech či anotaci předmětu. Pokud bylo u předmětu nalezeno pouze jedno téma související, je uvedeno pouze toto téma. Pokud bylo nalezeno

více souvisejících témat s environmentální tematikou, jsou uvedena dvě podílově nejvíce zastoupená témata. V kategorii Zařazení k environmentálnímu tématu z RVP je uvedeno téma, ke kterému se vztahuje téma z předmětu. Pokud se téma předmětu dalo vztáhnout k více tématům z RVP, jsou uvedeny dvě nejvíce zastoupená témata z RVP. Pokud bylo téma předmětu přímo environmentální výchova, bylo zařazeno pod téma z RVP Environmentální výchova. Pokud bylo z tématu předmětu jasné, že obsahuje environmentální tematiku (např. environmentální charakteristika apod.), bylo zařazeno do kategorie Environmentální tematika.

Sekce poznámky v tabulkách s předměty slouží pro postihnutí specifík daných hodin. Jedná se například o terénní výuku, exkurz, praxe, didaktické přístupy či primární výuku cizího jazyka. Pokud v sekci není uvedeno jinak, hlavní náplní předmětu je předávání odborných informací v hodinách.

Přehled vysokých škol je řazen abecedně, předměty v tabulkách jsou řazeny sestupně podle procentuálního zastoupení environmentální tematiky v předmětu a stejně tak v popisu tabulek. V tabulkách obsahujících v názvu kategorie slovo environmentální bylo toto slovo nahrazeno zkratkou envi. u analýzy jednotlivých škol. Pokud analyzovaná skupina předmětů nebyla vypsána, je v kolonce uvedeno znaménko /. Pokud analyzované předměty vypsány byly, ale žádný neobsahoval environmentální tematiku, je vyplnění kolonky 0.

6 ANALÝZA STUDIJNÍCH PLÁNŮ

6.1 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

6.1.1 Bakalářské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Fyzická geografie II – geomorfologie, ochrana životního prostředí	Ovlivňování krajiny člověkem Zásady ochrany přírody, krajiny a životního prostředí	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	21,42	
Fyzická geografie II – meteorologie, klimatologie	Cirkulace atmosféry; Současné kolísání klimatu	Základní podmínky života	10,71	
Sociální geografie II – geografie zemědělství, geografie průmyslu	Problematika hladu a pitné vody ve světě	Vztah člověka k prostředí	7,14	
Fyzická geografie ČR	Životní prostředí ČR a systém ochrany	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	4,76	
Sociální geografie České republiky	Životní prostředí	Ekosystémy	3,57	

Tabulka 1 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

V Tabulce 1 jsou vypsány povinné předměty s obsahem environmentální tematiky. Celkem bylo nalezeno 5 povinných předmětů. Největší zastoupení environmentální

tematiky se nacházelo v předmětu Fyzická geografie II – geomorfologie, ochrana životního prostředí a to 21,42 %. Druhým předmětem s nejvyšším zastoupením je Fyzická geografie II – meteorologie, klimatologie s 10,71 %. Předmět Sociální geografie II – geografie zemědělství, geografie průmyslu obsahuje 7,14 % a Fyzická geografie ČR 4,76 % environmentální tematiky. Předmět s obsahem nejnižšího zastoupení je Sociální geografie České republiky s 3,57 %. Všechny předměty jsou zaměřeny na předávání odborných informací. Mezi tématy RVP byla zjištěna souvislost se všemi dílčími tématy průřezového tématu Environmentální výchov: Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Ekosystémy, Základní podmínky života a Vztah člověk s prostředím. Z povinně volitelných předmětů žádný neobsahoval environmentální tematiku.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Asistentská praxe v environmentální výchově I	Environmentální výchova	Environmentální výchova	100	Praxe
Asistentská praxe v environmentální výchově II	Environmentální výchova	Environmentální výchova	100	Praxe
Ekologická výchova – kurz	Ekologie (environmentální hry)	Environmentální výchova	100	Terénní kurz
Environmentální výchova – kurz I	Environmentální výchova	Environmentální výchova	100	Terénní kurz
Globální problémy životního prostředí	Změny klimatu; Problémy životního prostředí	Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí	100	
Geografie České republiky I	Životní prostředí ČR a systém ochrany	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	4,76	

Geografie České republiky II	Životní prostředí	Ekosystémy	3,57	
------------------------------	-------------------	------------	------	--

Tabulka 2 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

V rámci analýzy volitelných předmětů (Tabulka 2) bylo nalezeno 7 předmětů, které obsahovaly environmentální tematiku. Nejvíce zastoupena je v předmětu Globální problémy životního prostředí, Environmentální výchova kurz I, Ekologická výchova kurz, Asistentská praxe v environmentální výchově I a Asistentská praxe v environmentální výchově II, kdy environmentální tematika tvořila celý obsah kurzu. Kromě odborných předmětů zaměřených na předávání informací se ve dvou případech jednalo o terénní kurz a ve dvou případech o praxi. Nalezená témata z RVP byla následující: Ekosystémy, Základní podmínky života a Lidské aktivity problémy životního prostředí. V případech Asistentská praxe v environmentální výchově I, Asistentská praxe v environmentální výchově II a Environmentální výchova kurz I byla náplní přímo environmentální výchova.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	30	81	64	175
Počet předmětů s environmentální tematikou	5	/	7	12
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	16,67	0	10,94	6,86
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu látky	1,89	0	7,94	3,18

Tabulka 3 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

Při porovnání obsahu environmentální tematiky z hlediska povinnosti plnění (Tabulka 3) bylo zjištěno, že největší počet předmětů s environmentální tematikou se nachází mezi povinnými předměty (16,67 %). Největší podíl na celkovém obsahu látky se nachází u volitelných předmětů, kde bylo i několik předmětů, které se tematikou

zabývaly plně (viz Tabulka 2). Na celkovém počtu předmětů se environmentální tematika podílela 6,86 % a na celkovém obsahu látky 3,18 %.

6.1.2 Navazující magisterské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Geografická analýza mikroregionu	Krajinné změny	Ekosystémy	8,33	
Regionální geografie Afriky, Austrálie a Oceánie	Současné klimatické změny; Ochrana přírody pod tlakem růstu populace	Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	5,95	
Regionální geografie Evropy	Životní prostředí Evropy	Ekosystémy	3,57	

Tabulka 4 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

Během analýzy povinných předmětů byly nalezeny 3 předměty zabývající se environmentální tematikou (Tabulka 4). Nejvíce zastoupena byla v předmětu Geografická analýza mikroregionu s 8,33 %, druhé největší zastoupení bylo v předmětu Regionální geografie Afriky, Austrálie a Oceánie s 5,95 % a nejnižší zastoupení v rámci předmětu Regionální geografie Evropy (3,57 %). Všechny předměty byly zaměřeny na předávání odborných informací. Zastoupené kategorie z RVP jsou následující: ekosystémy, Základní podmínky života a Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Environmentální geografie	Udržitelný rozvoj, globální	Lidské aktivity a problémy	100	

	problémy Země	životního prostředí		
Aktuální geografická témata a jejich didaktická aplikace	Člověk a kulturní krajina	Ekosystémy Vztah člověka k prostředí	20	Didaktické přístupy
Geografie jihočeské oblasti	Stav životního prostředí	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	7,14	

Tabulka 5 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

V Tabulce 5 v rámci povinně volitelných předmětů byly nalezeny 3 předměty obsahující environmentální tematiku. Nejvíce byla zastoupena v předmětu Environmentální geografie, kde tvořila celý obsah předmětu. Druhý nejvyšší podíl byl zjištěn v předmětu Aktuální geografická témata a jejich didaktická aplikace (20 %). Nejmenší zastoupení bylo nalezeno v předmětu Geografie jihočeské oblasti (7,14 %). Předměty Environmentální geografie a Geografie jihočeské oblasti byly zaměřeny na předávání odborných informací o tematice. Předmět Aktuální geografická témata a jejich didaktická aplikace obsahoval didaktické přístupy. Zastoupenými tématy z RVP byly následující: Ekosystémy, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí.

Volitelné předměty s environmentální tematikou uvedeny ve studijním plánu nejsou.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	16	42	0	58
Počet předmětů s environmentální tematikou	3	3	/	
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	18,75	7,14	/	10,34

Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	1,11	3,03	/	2,50
---	------	------	---	------

Tabulka 6 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích

Na základě analýzy povinnosti předmětů s environmentální tematikou (Tabulka 6) bylo zjištěno, že v rámci celkového počtu povinných předmětů tvořily předměty s environmentální tematikou 18,75 %, na celkovém obsahu látky se podílely 1,11 %. V rámci povinně volitelných předmětů tvořily předměty s environmentální tematikou z celkového počtu 7,14 %, na celkovém obsahu látky se podílely 3,03 %. Na celkovém počtu předmětů tvořily předměty s environmentální tematikou 10,34 % a na celkovém obsahu látky tvořily 2,50 %.

6.2 Masarykova univerzita

6.2.1 Bakalářské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Atmosféra a hydrosféra Země	Změny klimatu	Základní podmínky života	11,11	
Reliéf a stavba Země	Antropogenní tvary: tvary vzniklé lidskou činností nebo v jejím důsledku	Ekosystémy	9,09	

Tabulka 7 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě

V rámci analýzy povinných předmětů (Tabulka 7) byly nalezeny dva předměty s obsahem environmentální tematiky. Nejvíce zastoupená byla v předmětu Atmosféra a hydrosféra Země, kde tvořila 11,11 %. Druhým předmětem se zastoupením byl předmět Reliéf a stavba Země, kde byl obsah tematiky určen na 9,09 %. Oba předměty byly zaměřeny na předávání odborných informací. Zastoupená témata z RVP byla Ekosystémy a Základní podmínky života.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Metodika průřezových témat v RVP	Environmentální výchova – projekty, aktivity	Environmentální výchova	16,67	Didaktické přístupy
Geografie výrobní sféry	Vliv zemědělství na životní prostředí	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	3,03	

Tabulka 8 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě

Mezi povinně volitelnými předměty (Tabulka 8) byly nalezeny dva předměty s environmentální tematikou. Největší podíl obsahoval předmět Metodika průřezových témat v RVP (16,67 %), druhým předmětem byla Geografie výrobní sféry (3,03 %). Předmět Metodika průřezových témat RVP obsahoval didaktické přístupy. Tento předmět přímo obsahovat téma Environmentální výchova. Předmět Geografie výrobní sféry byl zaměřen na předávání odborných informací a obsahoval téma z RVP Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Volitelné předměty s environmentální tematikou uvedeny ve studijním plánu nejsou.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	21	37	47	105
Počet předmětů s environmentální tematikou	2	2	0	4
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	9,52	5,41	0	3,81

Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	0,96	0,53	0	0,38
---	------	------	---	------

Tabulka 9 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě

Během analýzy povinnosti předmětu a zastoupení environmentální tematiky (Tabulka 9) bylo zjištěno, že z celkového počtu povinných předmětů obsahovalo tematiku 9,52 %. Z celkového obsahu látky pak na povinných předmětech tvořila tematika 0,96 % látky. Z celkového počtu povinně volitelných předmětů byl podíl předmětů s environmentální tematikou 5,41 % a z celkové obsahu látky byla environmentální tematika zastoupena 0,53 %. V rámci volitelných předmětů nebyl nalezen žádný předmět s touto tematikou. Z celkového počtu všech předmětů tvořily předměty s environmentální tematikou 3,81 % a z celkového objemu látky se tematikou podílela na 0,38 %.

6.2.2 Navazující magisterské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Integrovaná terénní výuka – Jedovnice	Hodnocení vlivu krajina na člověka (a naopak)	Ekosystémy	16,67	Terénní výuka
Regionální geografie světa	Ochrana přírody	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	12,50	
Fyzická geografie ČR	Ochrana přírodní krajiny v ČR Ochrana bioty v ČR	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	8,57	
Nauka o krajině	Antropické vlivy na krajinu	Ekosystémy	1,56	

Tabulka 10 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě

V rámci povinných předmětů (Tabulka 10) byly nalezeny 4 předměty obsahující environmentální tematiku. Nejvíce zastoupena byla v rámci předmětu Integrovaná terénní výuka – Jedovnice, kde tvořila 16,67 % obsahu. Dalším zastoupenými předměty byly Regionální geografie světa (12,50 %). Fyzická geografie ČR (8,57 %) a Nauka o krajině (1,56 %). Z tématu RVP se obsah předmětu zabýval tématy Ekosystémy a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Předmět Integrovaná terénní výuka - Jedovnice byl formou terénní výuky, ostatní předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací.

Povinně volitelné ani volitelné předměty s environmentální tematikou ve studijním plánu uvedeny nejsou.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	16	9	24	49
Počet předmětů s environmentální tematikou	4	0	0	
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	25	/	/	8,16
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	2,46	/	/	0,80

Tabulka 11 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě

Během analýzy počtu předmětů a jejich povinnosti (Tabulka 11) bylo zjištěno, že na celkovém počtu povinných předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 25 %. Na obsahu povinné látky pak tvořila tematika 2,46 %. V rámci povinně volitelných ani volitelných předmětů nebyly zastoupeny předměty s obsahem environmentální tematiky. Z celkového počtu předmětů tvořily předměty s environmentální tematikou 8,16 % a z celkového obsahu látky tvořila tematika 0,80 %.

6.3 Ostravská univerzita

6.3.1 Bakalářské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Exkurze z regionální geografie krajiny	Problematika kulturní krajiny; Národní parky a jiná chráněná území	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	22,73	Exkurze
Fyzická geografie 3 pro UG	Ekologické faktory podnebí; Člověk a geosystémy	Ekosystémy	16,67	
Exkurze z regionální geografie Česka	Ekologické zátěže; Ochrana a využití krajiny	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	15,38	Exkurze
Fyzická geografie 1 pro UG	Změny klimatu; Význam vody v krajině	Základní podmínky života; Ekosystémy	14,10	
Regionální geografie Česka I	Význam a využití vodních toků; Ochrana přírody a krajiny	Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	10	
Regionální geografie Česka II	Politika životního prostředí	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	8,33	

Fyzická geografie 2 pro UG	Antropogenní geomorfologické procesy	Ekosystémy	3,85	
----------------------------	--------------------------------------	------------	------	--

Tabulka 12 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Ostravské univerzitě

V rámci analýzy povinných předmětů (Tabulka 12) bylo nalezeno 7 předmětů, které obsahovaly environmentální tematiku. Nejvíce zastoupena byla tematika v rámci předmětu Exkurze z regionální geografie krajiny, kde tvořila 22,73 %. Dalšími nalezenými předměty byly Fyzická geografie 3 pro UG (16,67 %), Exkurze z regionální geografie Česka (15,38 %), Fyzická geografie 1 pro UG (14,10 %), Regionální geografie Česka I (10 %), Regionální geografie Česka II (8,33 %) a Fyzická geografie 2 pro UG (3,85 %). Obsaženými tématy z RVP byly Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Základní podmínky života a Ekosystémy. Předměty Exkurze z regionální geografie Česka a Exkurze z regionální geografie krajiny probíhaly formou exkurzí, ostatní předměty byly zaměřeny na předávání odborných informací během hodin.

Povinně volitelné ani volitelné předměty s environmentální tematikou uvedeny ve studijním plánu nejsou.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	27	31	/	58
Počet předmětů s environmentální tematikou	7	0	/	7
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	25,93	0	/	12,07
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	3,37	0	/	1,57

Tabulka 13 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Ostravské univerzitě

Během analýzy předmětů a jejich povinnosti plnění (Tabulka 13) bylo zjištěno, že v rámci povinných předmětů tvořily předměty s environmentální tematikou 25,93 % a na obsahu povinné látky se tematika podílela 3,37 %. V rámci povinně volitelných předmětů

nebyly nalezeny žádné předměty, které by obsahovaly environmentální tematiku. Volitelné předměty ve studijním plánu uvedeny nebyly. Z celkového počtu všech předmětů tvořily předměty s environmentální tematikou 12,07 % a z celkového obsahu látky se tematika podílela na 1,57 %.

6.3.2 Navazující magisterské studium

Data se nepodařilo získat.

6.4 Univerzita J. E. Purkyně

6.4.1 Bakalářské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Globální problémy	Odlesňování, biologická invaze; Problém vody	Ekosystémy; Základní podmínky života	50	
Geografie Česka I	Stručné dějiny kulturní krajiny Ochrana životního prostředí v ČR	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	22,22	
Geografie modelového regionu	Krajinné typy a ochrany přírody	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	14,29	
Cizí jazyk – Anglický jazyk	Životní prostředí	Vztah člověka k prostředí	11,11	Primárně výuka cizího jazyka
Geografie Česka II	Transformace zemědělství a kulturní krajiny	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	8,33	

Teorie geografie	Teorie udržitelnosti	Základní podmínky života	8,33	
Fyzická geografie I	Globální cirkulace ovzduší; Změna klimatu	Základní podmínky života	7,69	
Sociální geografie	Rozmístění obyvatelstva ve vztahu k přírodním a socioekonomickým faktorům	Vztah člověka k prostředí	5,13	
Fyzická geografie II	Význam půd v krajině	Základní podmínky života	1,79	

Tabulka 14 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě J. E. Purkyně

Během analýzy povinných předmětů (Tabulka 14) bylo nalezeno 9 předmětů s environmentální tematikou. Nejvíce zastoupená byla tematika v rámci předmětu Globální problémy, kde tvořila 50 % obsahu látky. Dalšími nalezenými předměty s environmentální tematikou byly Geografie Česka I (22,22 %), Geografie modelového regionu (14,29 %), Cizí jazyk – Anglický jazyk (11,11 %), Geografie Česka II (8,33 %), Teorie geografie (8,33 %), Fyzická geografie I (7,69 %), Sociální geografie (5,13 %) a Fyzická geografie II (1,79 %). Obsaženými tématy z RVP byly Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí. V případě předmětu Cizí jazyk – Anglický jazyk se jednalo primárně o výuku cizího jazyka. Ostatní předměty byly zaměřeny na předávání odborných znalostí v hodinách.

Povinně volitelné ani volitelné předměty s environmentální tematikou uvedeny ve studijním plánu nejsou.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	37	/	/	37

Počet předmětů s environmentální tematikou	9	/	/	9
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	24,32	/	/	24,32
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	3,48	/	/	3,48

Tabulka 15 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě J. E. Purkyně

Při analýze předmětů a jejich povinnosti plnění (Tabulka 15) bylo zjištěno, že na počtu povinných předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 24,32 % a na povinném obsahu 3,48 %. Povinně volitelné ani volitelné předměty uvedeny nebyly. Z celkového počtu předmětů se tedy stejně jako v případě povinných předmětů podíly předměty s tematikou 24,32 % a na celkovém obsahu se tematika podílela 3,48 %.

Navazující magisterské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Aktuální problémy Česka	Problémy současného zemědělství; Globální změny klimatu a jejich projevy	Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Základní podmínky života	38,46	
Aktuální problémy Evropy	Globální změny klimatu a jejich projevy; Problém vody v krajině	Základní podmínky života	15,38	
Didaktika geografie II	Geografické vzdělávání a	Environmentální výchova	7,69	Didaktické přístupy

	environmen- tální výchova			
--	------------------------------	--	--	--

Tabulka 16 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě J. E. Purkyně

V rámci analýzy povinných předmětů (Tabulka 16) byly nalezeny 3 předměty obsahující environmentální tematiku. Předmět s nejvyšším obsahem byl předmět Aktuální problémy Česka, kde bylo zastoupení tematiky 38,46 %. Dalšími předměty byly Aktuální problémy Evropy (15,38 %) a Didaktika geografie II (7,69 %). Zastoupeným tématem z RVP byly Základní podmínky života. V předmětu Didaktika geografie II byla jako téma přímo zmíněná Environmentální výchova. Tento předmět také obsahoval didaktické přístupy, ostatní dva předměty byly zaměřeny na předávání odborných znalostí v hodinách.

Povinně volitelné ani volitelné předměty s environmentální tematikou uvedeny ve studijním plánu nejsou.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	32	/	/	32
Počet předmětů s environmentální tematikou	3	/	/	3
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	9,38	/	/	9,3
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	1,92	/	/	1,92

Tabulka 17 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě J. E. Purkyně

V Tabulce 17 je uveden souhrn počtu předmětů v kontextu environmentální tematiky. Z povinných předmětů jich 9,38 % obsahovala environmentální tematiku a na povinném obsahu látky se environmentální tematika podílela 1,92 %. Povinně volitelné ani volitelné předměty uvedeny nebyly. Na celkovém počtu předmětů se tedy environmentální tematika taktéž podílela 9,38 % a na celkovém obsahu látky 1,92 %.

6.5 Univerzita Karlova

6.5.1 Bakalářské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Teorie a praxe geografického vzdělávání	Environmentální výchova	Environmentální výchova	11,11	
Regionální geografie Česka	Ochrana přírody a krajiny podle národní legislativy a podle mezinárodních úmluv; Proměny krajiny	Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Ekosystémy	6,32	
Makroregiony světa	Globalizace a internacionalizace ekologických jevů a procesů	Vztah člověk k prostředí	3,13	

Tabulka 18 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově

V rámci analýzy povinných předmětů byly nalezeny 3 předměty (Tabulka 18), které obsahovaly environmentální tematiku. Největší zastoupení měla tematika v předmětu Teorie a praxe geografického vzdělávání, kde tvořila 11,11 % obsahu látky. Dalšími dvěma předměty byly Regionální geografie Česka (6,32 %) a Makroregiony světa (3,13 %). Zastoupená témata z RVP byla Ekosystémy, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí. Předmět teorie a praxe geografického vzdělávání obsahoval přímo environmentální výchovu. Všechny výše uvedené předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací během hodin.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Pedogeografie a biogeografie	Antropogenní faktory ovlivňující rozšíření druhů; Vliv činnosti člověka na tvorbu půdy	Základní podmínky života	13,89	
Hydrogeografie	Vliv změny klimatu na hydrosféru Voda – globální problém lidstva	Základní podmínky života	12,17	
Ekonomická geografie	Přírodní prostředí a ekonomika	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	7,14	
Meteorologie a klimatologie	Klimatické změny	Základní podmínky života	4,17	
Geografie dopravy	Environmentální dopady individuální automobilizace	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	1,25	

Tabulka 19 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově

Mezi povinně volitelnými předměty bylo nalezeno 5 předmětů (Tabulka 19) s environmentální tematikou. Nejvíce byla tematika zastoupena v rámci předmětu Pedogeografie a biogeografie, kde tvořila 13,89 % obsahu. Dalšími nalezenými předměty byly Hydrogeografie (12,17 %), Ekonomická geografie (7,14 %), Meteorologie a klimatologie (4,17 %) a Geografie dopravy (1,25 %). Nalezenými tématy RVP byly Základní podmínky života a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Všechny výše zmíněné předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací v hodinách.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Historická geografie a environmentální dějiny	Proměny historické krajiny	Ekosystémy	12,12	

Tabulka 20 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově

Mezi volitelnými předměty s environmentální tematikou byl nalezen pouze jeden předmět (Tabulka 20). Tímto předmětem je Historická geografie a environmentální dějiny, kde tematika tvořila 12,12 % obsahu předmětu. Zmíněné téma z RVP je Ekosystémy. Jednalo se o předmět zaměřený na předávání odborných informací v hodinách.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	20	19	7	46
Počet předmětů s environmentální tematikou	3	5	1	9
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	15	26,32	14,29	18,37
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	1,03	2,03	1,73	1,55

Tabulka 21 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Karlově univerzitě

Při analýze předmětů z hlediska environmentální tematiky a závaznosti plnění (Tabulka 21) bylo zjištěno, že z počtu povinných předmětů tvořily předměty s obsahem environmentální tematiky 15 % a že z povinné látky tvořila tematika 1,03 %. U povinně volitelných předmětů tvořil počet předmětů s tematikou 26,32 % a látka s tematikou tvořila 2,03 %. U volitelných předmětů tvořil počet předmětů s touto tematikou 14,29 % a na obsahu látky se tematika podílela 1,73 %. Z celkového počtu předmětů jich 18,37 % obsahovalo environmentální tematiku a tematika tvořila 1,55 % obsahu celkové látky.

6.5.2 Navazující magisterské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Globální systémy	Fyzickogeografické sféry a jejich vztah k lidským aktivitám	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	33,33	

Tabulka 22 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově

Během analýzy povinných předmětů byl nalezen jeden předmět (Tabulka 22), který obsahoval environmentální tematiku. Jednalo se o předmět Globální problémy, kde tematika tvořila 33,33 % obsahu. Zmíněným tématem z RVP je Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Jednalo se o předmět zaměřený na předávání odborných informací v hodinách.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Životní prostředí člověka	Interakce člověka a životního prostředí	Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí	100	
Environmentální geografie ČR	Environmentální tematika	Environmentální výchova	100	
Environmentální výchova	Environmentální výchova	Environmentální výchova	100	Didaktické přístupy
Dědictví kulturní krajiny	Lidská role ve formování krajiny	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	33,33	

Oceánografie	Životní prostor oceánu; Znečištění moří a pobřeží	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	28,57	
Historická geografie a environmentální dějiny	Proměny historické krajiny	Ekosystémy	12,12	
Subsaharská Afrika	Globální změny klimatu a jejich dopady na SSA	Základní podmínky života	7,14	
Afrika	Vybrané geoekologické problémy a ochrana přírody	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	6,67	
Asie	Ochrana přírody a problematika ŽP	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	5,33	
Regionální geografie Střední Evropy	Regionální specifika environmentálních procesů	Environmentální tematika	3,33	
Severní Amerika	Environmentální aspekty	Environmentální tematika	2,08	

Tabulka 23 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově

Během analýzy povinně volitelných předmětů bylo nalezeno 11 předmětů (Tabulka 23) obsahujících environmentální tematiku. Nejvíce zastoupená byla environmentální tematika v rámci předmětů Životní prostředí člověka, Environmentální geografie ČR a Environmentální výchova, kde tvořila celý obsah. Dále se nacházela v předmětech Dědictví kulturní krajiny (33,33 %), Oceánografie (28,57 %), Historická geografie a environmentální dějiny (12,12 %), Subsaharská Afrika (7,14 %), Afrika (6,67 %), Asie (5,33 %), Regionální geografie Střední Evropy (3,33 %) a Severní Amerika (2,08 %). Zastoupenými tématy z RVP jsou Ekosystémy, Základní podmínky života a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Dva předměty (Severní Amerika a Regionální

geografie Střední Evropy) byly zařazeny do kategorie Environmentální tematika, jelikož se jejich obsah nedal jasně zařadit k tématu z RVP. Předmět Environmentální výchova se zabýval přímo tématem environmentální výchovy jako takové a obsahoval i didaktické přístupy. Ostatní předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací v hodinách.

Volitelné předměty s environmentální tematikou uvedeny ve studijním plánu nejsou.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	14	36	6	56
Počet předmětů s environmentální tematikou	1	11	0	12
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	7,14	30,56	/	21,43
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	2,38	11,07	/	7,71

Tabulka 24 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově

V rámci analýzy povinnosti plnění předmětů (Tabulka 24) bylo zjištěno, že mezi povinnými předměty tvoří předměty s environmentální tematikou 7,14 % a tematika jako taková se podílí na obsahu povinné látky 2,38 %. Mezi povinně volitelnými předměty tvořily předměty s environmentální tematikou 30,56 % a látka se podílela na celkovém povinně volitelném obsahu 11,07 %. Mezi volitelnými předměty nebyly nalezeny žádné předměty s environmentální tematikou. Na celkovém počtu předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 21,43 % a na celkovém obsahu látky se tematika podílela 7,71 %.

6.6 Univerzita Palackého v Olomouci

6.6.1 Bakalářské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Fyzická geografie pro vzdělávání 2	Antropogenní ovlivňování litosféry, geosféry a biosféry a jeho důsledky	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	25	
Regionální geografie ČR	Znečištění vodních toků; Ochrana přírody a krajiny ČR	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	11,90	

Tabulka 25 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci

Při analýze povinných předmětů byly nalezeny 2 předměty (Tabulka 25) s obsahem environmentální tematiky. Tematika byla nejvíce zastoupena v předmětu Fyzická geografie pro vzdělávání 2, kde tvořila 25 %. Druhým předmětem byla Regionální geografie ČR, kde tematika tvořila 11,90 %. Zmíněná témata z RVP byla Ekosystémy a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Oba předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací v hodinách.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Anglická terminologie pro ekologii 1	Znečištění ovzduší; Klimatická změna	Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Základní podmínky života	83,33	Primárně výuka cizího jazyka

Anglická terminologie pro ekologii 2	Alternativní zdroje; Eco-města	Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí	83,33	Primárně výuka cizího jazyka
Geographically Oriented Research	Zaniklé rybníky jako součást historické krajiny; Geografický přístup k výzkumu klimatické změny	Ekosystémy; Základní podmínky života	25	

Tabulka 26 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci

Při analýze povinně volitelných předmětů byly nalezeny 3 předměty (Tabulka 26). Nejvyšší zastoupení environmentální tematiky se nacházelo v předmětech Anglická terminologie pro ekologii 1 a Anglická terminologie pro ekologii 2. Oba tyto předměty se ale primárně zabývaly výukou anglického jazyka. Dalším předmětem byl Geographically Oriented Research, kde environmentální tematika tvořila 25% obsahu. V případě tohoto předmětu se jednalo o zaměření na předávání odborných informací v hodinách. Obsaženými tématy RVP v předmětech byly Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Geography of Climate Change	Klimatická změna	Základní podmínky života	100	
Ochrana ovzduší	Ochrana ovzduší	Základní podmínky života	100	

Tabulka 27 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci

Během analýzy volitelných předmětů byly nalezeny 2 předměty (Tabulka 27) s environmentální tematikou, a to Geography of Climate Change a Ochrana ovzduší. Oba tyto předměty se celým obsahem věnovaly environmentální tematice. V kontextu témat RVP se jednalo o téma Základní podmínky života. Oba tyto předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací v hodinách.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	32	36	8	76
Počet předmětů s environmentální tematikou	2	3	2	7
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	6,25	8,33	25	9,21
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	1,15	5,32	25	5,64

Tabulka 28 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci

Během analýzy počtu předmětů a jejich povinnosti plnění (Tabulka 28) bylo zjištěno, že na počtu povinných předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 6,25 % a na obsahu látky se tematika podílela 1,15 %. Z počtu povinně volitelných předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 8,33 % a na povinně volitelném obsahu se podílela látka tematiky 5,32 %. Na celkovém počtu volitelných předmětů se předměty s tematikou podílely 25 % a na celkovém obsahu volitelné látky také 25 %. Na celkovém počtu předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 9,21 % a na celkovém obsahu látky se tematika podílela 5,64 %.

6.6.2 Navazující magisterské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Regionální geografie Evropy	Ochrana přírody a krajiny	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	2,08	
Regionální geografie světa I (Afrika, Amerika)	Ochrana přírody a krajiny	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	2,08	
Regionální geografie světa 2	Ochrana přírody a krajiny	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	2,08	

Tabulka 29 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci

Při analýze povinných předmětů byly nalezeny tři předměty s environmentální tematikou (Tabulka 29). Jednalo se o předměty Regionální geografie Evropy, Regionální geografie světa I (Afrika, Amerika) a Regionální geografie světa 2. Ve všech těchto předmětech byl obsah environmentální tematiky 2,08 %. Témata těchto předmětů se vztahovala k RVP tématu Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Všechny tyto předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací v hodině.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Environmen-tální výchova	Environmen-tální výchova	Environmen-tální výchova	100	Didaktické přístupy
Aktuální témata fyzické a environmen-tální geografie ve výuce	Klimatická změna, Ochrana přírodních zdrojů	Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy	70	

		životního prostředí		
--	--	---------------------	--	--

Tabulka 30 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci

Při analýze povinně volitelných předmětů byly nalezeny dva předmět s environmentální tematikou (Tabulka 30). Největší zastoupení se nacházelo v rámci předmětu Environmentální výchova, kdy celým tématem byla environmentální výchova. Druhým předmětem byly Aktuální témata fyzické a environmentální geografie ve výuce, kdy environmentální obsah tvořil 70 % látky předmětu a témata v předmětu se vztahovala k RVP tématům Základní podmínky života a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Tento předmět se zaměřoval na předávání odborných informací v hodině, kdež to předmět Environmentální výchova obsahoval didaktické přístup.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Geography of Climate Change	Klimatické změny	Základní podmínky života	100	

Tabulka 31 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci

V rámci analýzy volitelných předmětů byl nalezen jeden předmět s environmentální tematikou (Tabulka 31). Tímto předmětem byl Geography of Climate Change, jehož celý obsah se týkal environmentální tematiky. Témata předmětu se dala vztáhnout k tématu z RVP Základní podmínky života. Tento předmět se zaměřoval na předávání odborných informací na hodině.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	22	20	5	47
Počet předmětů s environmentální tematikou	3	2	1	6
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	13,64	10	20	12,77

Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	0,28	8,50	20	5,88
---	------	------	----	------

Tabulka 32 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci

Při analýze počtu předmětů a jejich povinnosti plnění v kontextu environmentální tematiky (Tabulka 32) bylo zjištěno, že z počtu povinných předmětů jich 13,64 % tvoří předměty s environmentální tematikou a samotná tematika se na obsahu povinné látky podílela 0,28 %. Na počtu povinně volitelných předmětů se environmentální tematika podílela 10 % a na obsahu povinně volitelné látky 8,50 %. Na počtu volitelných předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 20 % a na obsahu volitelné látky také 20 %. Na celkovém počtu předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 12,77 % a na celkovém obsahu látky 5,88 %.

6.7 Technická univerzita v Liberci

6.7.1 Bakalářské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Krajinná ekologie	Krajinná ekologie	Ekosystémy	100	
Fyzická geografie 3	Životní prostředí mírných šířek a jejich antropogenní ovlivnění; Oceánské životní prostředí	Ekosystémy	77,78	
Fyzická geografie 1	Změny klimatu; Využití jednotlivých krajinných složek jako	Základní podmínky života	13,98	

	přírodních zdrojů			
Humánní geografie 3	Životní prostředí měst a jejich udržitelnost	Ekosystémy	8,33	
Fyzická geografie 2	Klimatické změny; Ohrožení půdního fondu	Základní podmínky života	7,41	
Úvod do studia geografie a planety Země	Trvalá udržitelnost života	Vztah člověka k prostředí	1,67	

Tabulka 33 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci

Během analýzy povinných předmětů bylo nalezeno 6 předmětů s environmentální tematikou (Tabulka 33). Největší podíl na obsahu byl nalezen v předmětu Krajinná ekologie, kde tematika tvořila celý obsah. Dalšími nalezenými předměty byly Fyzická geografie 3 (77,78 %), Fyzická geografie 1 (13,98 %), Humánní geografie 3 (8,33 %), Fyzická geografie 2 (7,41 %) a Úvod do studia geografie planety Země (1,67 %). Nalezená tematika se vztahovala k tématům z RVP Ekosystémy, Základní podmínky života a Vztah člověka k prostředí. Všechny předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací v hodinách.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Environmen-tální výuka na SŠ a ZŠ	Environmen-tální výchova	Environmen-tální výchova	100	Didaktické přístupy
Globální problémy	Vliv zemědělství na životní prostředí; Globální problémy – historická perspektiva v kontextu	Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Ekosystémy	72,9	

	životního prostředí			
Vybrané kapitoly z fyzické geografie	Environmentální ekologie; Ochrana neživé přírody	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	10,71	
Geografické myšlení a projekty	Environmentální aplikace geografie	Environmentální tematika	8,33	
Liberecko a Euroregion Nisa	Životní prostředí a jeho problémy	Ekosystémy	7,14	
Trvale udržitelná bezpečnost	Posuzování vlivů životního prostředí na zdraví a společnost	Vztah člověka k prostředí	4,76	

Tabulka 34 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci

Při analýze povinně volitelných předmětů bylo nalezeno 6 předmětů (Tabulka 34). Předmětem s nejvyšším obsahem environmentální tematiky byl předmět Environmentální výuka na SŠ a ZŠ, který se celý zabýval přímo environmentální výchovou. Dalšími předměty byly Globální problémy (72,9 %), Vybrané kapitoly z fyzické geografie (10,71 %), Geografické myšlení a projekty (8,33 %), Liberecko a Euroregion Nisa (7,14 %) a Trvale udržitelná bezpečnost (4,76 %). Témata předmětů se dala vztáhnout k následujícím tématům RVP: Ekosystémy, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí. Předmět Environmentální výuka na SŠ a ZŠ obsahoval didaktické přístupy, zbylé předměty se zabývaly zejména předáváním odborných informací na hodinách.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Základy ekologie	Základy ekologie pro pochopení problematiky	Ekosystémy	100	

	životního prostředí			
Životní prostředí a globální problémy	Vliv zemědělství na životní prostředí; Globální problémy – historická perspektiva v kontextu životního prostředí	Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Ekosystémy	72,90	

Tabulka 35 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci

Mezi volitelnými předměty se nacházely dva předměty s environmentální tematikou (Tabulka 35). Těmito předměty byly předmět Základy ekologie, jehož celý obsah se věnoval environmentální tematice, a předmět Životní prostředí a globální problémy, na jehož obsahu se environmentální tematika podílela 72,90 %. Témata předmětů se vztahovala k tématům z RVP Ekosystémy a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Oba tyto předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací na hodinách.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	33	24	91	148
Počet předmětů s environmentální tematikou	6	6	2	14
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	18,18	25	2,20	9,46
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	6,34	8,49	1,90	3,96

Tabulka 36 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci

Při analýze předmětů a jejich povinnosti plnění (Tabulka 36 bylo zjištěno, že na počtu povinných předmětů se počet předmětů s environmentální tematikou podílel 18,18 % a na povinném obsahu látky se tematika podílela 6,34 %. Na počtu povinně volitelných předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 25 % a na povinně volitelném obsahu látky se tematika podílela 8,49 %. Na počtu volitelných předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 2,20 % a na celkovém volitelném obsahu se tematika podílela 1,90 %. Na celkovém počtu předmětů se předměty s environmentální tematikou podílely 9,46 % a na celkovém obsahu látky 3,96 %.

6.7.2 Navazující magisterské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Globální, regionální a lokální výchova	Surovinové a energetické problémy; Fyzické změny klimatu a jeho stability	Základní podmínky života	21,43	

Tabulka 37 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci

Během analýzy byl mezi povinnými předměty nalezen pouze jeden (Tabulka 37) předmět s environmentální tematikou. Tento předmět nesl název Globální regionální a lokální výchova, obsahoval 21,43 % environmentální tematiky a jeho téma se dalo vztáhnout k tématu z RVP Základní podmínky života. Tento předmět se zaměřoval na předávání odborných informací na hodinách.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Environmentální výchova	Environmentální výchova	Environmentální výchova	100	Didaktické přístupy
Mezipředmětové vztahy v přírodních vědách	Ohrožené druhy v ČR;	Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy	15	

	Vliv energetiky na životní prostředí	životního prostředí		
Regionální geografie velkých světových oblastí	Kvalita životního prostředí; Východní a jižní Evropa – životní prostředí a trvalá udržitelnost	Environmentální tematika	5,87	

Tabulka 38 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci

Mezi povinně volitelnými předměty byly nalezeny 3 předměty (Tabulka 38) obsahující environmentální tematiku. Nejvyšší zastoupení se nacházelo v rámci předměty Environmentální výchova, jehož celé téma byla právě environmentální výchova. Tento předmět se také zabýval didaktickými přístupy. Dalšími předměty byly Mezipředmětové vztahy v přírodních vědách (15 %), kde se v rámci obsahu látky dala určit souvislost s tématy RVP Ekosystémy a Lidské aktivity a problémy životního prostředí, a Regionální geografie velkých světových oblastí (5,87 %), kde se téma nedalo jednoznačně určit, avšak dalo se obecněji shrnout termínem environmentální tematika. Oba tyto předměty se zaměřovaly na předávání odborných informací v hodinách.

Volitelné předměty s environmentální tematikou uvedeny ve studijním plánu nejsou.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	22	33	/	55
Počet předmětů s environmentální tematikou	1	3	/	4
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	4,55	9,09	/	7,27
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	0,97	3,66	/	2,59

Tabulka 39 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci

V rámci analýzy počtu a povinnosti plnění předmětů (Tabulka 39) bylo zjištěno, že z počtu povinných předmětů jich obsahovalo environmentální tematiku 4,55 % a z povinného obsahu látky byla tematika zastoupena 0,97 %. Z počtu povinně volitelných předmětů jich 9,09 % obsahovalo environmentální tematiku a tematika byla obsažena v 3,66 % povinně volitelné látky. Volitelné předměty nebyly uvedeny žádné. Z celkového počtu předmětů jich 7,27 % obsahovalo environmentální tematiku a z celkového obsahu tvořila tematika 2,59 %.

6.8 Západočeská univerzita v Plzni

6.8.1 Bakalářské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Základy geografie pro PS	Tání ledovců, časoprostové změny v rozloze a objemu zalednění, příčiny a následky tání ledovců; Přírodní zdroje – kategorie přírodních zdrojů, základní principy udržitelného využití přírodních zdrojů	Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	45,83	
Základy krajinné ekologie	Krajinná ekologie	Ekosystémy	16,67	

Ekonomická geografie 1	Udržitelný rozvoj v zemědělství; Základní problémy využití lesů na zemi	Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Ekosystémy	13,89	
Geovědy 3	Vývoj glaciálních systémů v čase	Základní podmínky pro život; Ekosystémy	11,11	Didaktické přístupy
Geovědy 1	Koloběh látek a jejich význam pro život; Antropogenní vliv na přírodní systém	Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	10,41	
Ekonomická geografie 3	Environmentální aspekty dopravy	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	10	
Ekonomická geografie 2	Průmyslová výroba a globální environmentální problémy	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	6,67	

Tabulka 40 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni

Při analýze povinných předmětů bylo nalezeno 7 předmětů (Tabulka 40) s environmentální tematikou. Nejvíce byla tematika zastoupena v předmětu Základy geografie pro PS, kde tvořila 45,83 % obsahu. Dále se jednalo o předměty Základy krajinné ekologie (16,67 %), Ekonomická geografie I (13,89 %), Geovědy 3 (11,11 %), Geovědy 1 (10,41 %), Ekonomická geografie 3 (10 %) a Ekonomická geografie 2 (6,67 %). Témata předmětů se dala zařadit k tématům RVP Ekosystémy, Základní podmínky života a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Předmět Geovědy 3 se zabývá didaktickými přístupy, ostatní přístupy se zaměřují na předávání odborných informací v hodinách.

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Introducing Physical Geography	Ekosystém; Ekologická biografie	Ekosystémy	24	

Tabulka 41 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni

Při analýze volitelných předmětů byl nalezen jeden předmět (Tabulka 41) s environmentální tematikou, to Introducing Physical Geography se zastoupením 24 %. Tematicky souvisel s tématem RVP Ekosystémy. Předmět byl zaměřen na předávání odborných informací v hodinách.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	20	/	16	36
Počet předmětů s environmentální tematikou	7	/	1	8
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	35	/	6,25	22,22
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	5,73	/	1,50	3,85

Tabulka 42 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni

Při analýze počtu a povinnosti předmětů v kontextu environmentální tematiky (Tabulka 42) bylo zjištěno, že z počtu 20 povinných předmětů jich 35 % obsahuje environmentální tematiku a v povinném obsahu je tematika zastoupena 5,73 %. Povinně volitelné předměty uvedeny nebyly. Z počtu 16 volitelných předmětů jich 6,25 % obsahuje environmentální tematiku a ve volitelném obsahu je obsah tematiky 1,50 %. Z celkového počtu předmětů jich environmentální tematiku obsahuje 22,22 % a v celkovém obsahu je podíl tematiky 3,85 %.

6.8.2 Navazující magisterské studium

Název předmětu	Envi. téma v předmětu	Zařazení k envi. tématu z RVP	Procentuální zastoupení envi. tematiky v předmětu	Poznámka
Fyzická geografie ČR	Ochrana přírody a krajiny – druhy ochrany, chráněná území; Holocenní vývoj krajiny	Základní podmínky života; Ekosystémy	19,23	
Moderní metody ve výuce regionální geografie I	Environmentální problémy Oceánie	Environmentální tematika	3,12	Didaktické přístupy
Moderní metody ve výuce regionální geografie II	Dopad těžby na životní prostředí	Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí	1,67	Didaktické přístupy

Tabulka 43 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni

Během analýzy povinných předmětů byly nalezeny 3 předměty (Tabulka 43) s environmentální tematikou. Nejvyšší zastoupení se nacházelo v předmětu Fyzická geografie ČR (19,23 %). Dalšími předměty byly Moderní metody ve výuce regionální geografie I (3,12 %) a Moderní metody ve výuce regionální geografie II (1,67 %). Předmět Moderní metody ve výuce geografie I se nedal jasně zařadit k tématům RVP, a proto byl zařazen do obecné kategorie Environmentální tematika. Zbylé dva předměty obsahovaly témata z RVP Ekosystémy, Základní podmínky života a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Předměty Moderní metody ve výuce I a Moderní metody ve výuce II obsahovaly didaktické přístupy, předmět Fyzická geografie ČR se zaměřoval na předávání odborných informací v hodinách.

Povinně volitelné předměty ve studijním plánu uvedeny nejsou. Z volitelných předmětů žádný neobsahuje environmentální tematiku.

Povinnost plnění	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Celkem
Celkový počet předmětů	20	/	16	36
Počet předmětů s environmentální tematikou	3	/	0	3
Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	15	/	0	8,33
Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia	1,20	/	0	0,67

Tabulka 44 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni

Během analýzy počtu a povinnosti plnění předmětu (Tabulka 44) bylo zjištěno, že z povinných předmětů jich 15 % obsahuje environmentální tematiku a na obsahu povinných témat se tematika podílí 1,20 %. Povinně volitelné předměty žádné uvedeny nebyly. Z volitelných předmětů žádný předmět neobsahoval environmentální tematiku. Z celkového počtu předmětů jich 8,33 % obsahovalo environmentální tematiku a tematika se podílela na 0,67 % celkové látky.

7 POROVNÁNÍ VYSOKÝCH ŠKOL

7.1 Bakalářské studium

Název školy	Podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů (%)	Podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia (%)
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	6,86	3,18

Masarykova univerzita	3,81	0,38
Ostravská univerzita	12,07	1,57
Univerzita J. E. Purkyně	24,32	3,48
Univerzita Karlova	18,37	1,55
Univerzita Palackého v Olomouci	9,21	5,64
Technická univerzita v Liberci	9,46	3,96
Západočeská univerzita v Plzni	22,22	3,85

Tabulka 45 Porovnání jednotlivých bakalářských oborů z hlediska zastoupení environmentální tematiky

Při porovnání jednotlivých bakalářských oborů (Tabulka 45) bylo zjištěno, že podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů se nacházel v rozmezí 24,32 a 3,81 %. Nejvyšší podíl se nacházel na Univerzitě J. E. Purkyně, kde tvořily 24,32 %. Druhé největší zastoupení počtu předmětů se nacházelo na Západočeské univerzitě v Plzni, kde předměty tvořily 22,22 %. Dále se bakalářské obory umístily v následujícím pořadí: Univerzita Karlova (18,37 %), Ostravská univerzita (12,07 %), Technická univerzita v Liberci (9,46 %), Univerzita Palackého v Olomouci (9,21 %), Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (6,86 %) a nejnižší zastoupení se nacházelo na Masarykově univerzitě, kde podíl tvořil 3,81 %.

Z hlediska porovnání podílu environmentální tematiky mezi bakalářskými obory došlo ke snížení horní i dolní hranice rozpětí, kdy se výsledky pohybovaly v rozmezí 5,64 a 0,38 %. Nejvyšší zastoupení bylo obsaženo v případě oboru na Univerzitě Palackého v Olomouci. V rozmezí mezi 3 a 4 % se pohybovaly tři vysoké školy: Technická univerzita v Liberci, Západočeská univerzita v Plzni (3,85 %), Univerzita J. E. Purkyně (3,48 %) a Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (3,18 %). V rozpětí 1 až 2 % se nacházely dvě vysoké školy: Ostravská univerzita (1,57 %) a Univerzita Karlova (1,55 %). Nejnižší zastoupení bylo u školy Masarykova univerzita, kde dosahovalo 0,38 %.

7.2 Navazující magisterské studium

Název školy	Procentuální podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů	Procentuální podíl environmentální tematiky na celkovém obsahu studia
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	10,34	2,50
Masarykova univerzita	8,16	0,80
Ostravská univerzita	Chybí data	Chybí data
Univerzita J. E. Purkyně	9,30	1,92
Univerzita Karlova	21,43	7,71
Univerzita Palackého v Olomouci	12,77	5,88
Technická univerzita v Liberci	7,27	2,59
Západočeská univerzita v Plzni	8,33	0,67

Tabulka 46 Porovnání jednotlivých navazujících magisterských oborů z hlediska zastoupení environmentální tematiky

Při porovnání jednotlivých navazujících magisterských oborů (Tabulka 46) bylo zjištěno, že nejvyšší podíl předmětů s environmentální tematikou na celkovém počtu předmětů se nachází na Univerzitě Karlově, kde tvořil 21,43 %. Druhý nejvyšší podíl se nacházel na Univerzitě Palackého v Olomouci, kdy hodnota podílu na celkovém počtu předmětů činila 12,77 %. Nad desetiprocentní hranicí skončila i Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, kde byl podíl zaznamenán na 10,34 %. Další pořadí škol bylo následující: Univerzita J. E. Purkyně (9,30 %), Západočeská univerzita v Plzni (8,33 %), Masarykova univerzita (8,16 %) a Technická univerzita v Liberci (7,27 %). Pro Ostravskou univerzitu se nepodařilo data získat.

Při porovnávání podílu environmentální tematiky na celkovém obsahu látky na navazujících magisterských oborech bylo zjištěno, že všechny hodnoty se pohybovaly v rozpětí 0,67 až 7,71 %. Nejvyšší podíl (7,71 %) se nacházel u oboru Univerzity Karlovy. Druhý největší podíl obsahovala Univerzita Palackého v Olomouci a jeho hodnota byla 5,88 %. Další pořadí předmětů bylo následující: Technická univerzita v Liberci (2,59 %), Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (2,50 %), Univerzita J. E. Purkyně (1,92 %), Masarykova univerzita (0,80 %) a Západočeská univerzita v Plzni (0,67 %).

8 DISKUSE

Výsledky práce mohly být do jisté míry ovlivněny subjektivním vyhodnocením zpracovatelky práce. V některých případech nebylo vždy explicitně uvedeno, že se jedná o environmentální tematiku. Jako příklad je uvedeno téma klimatické změny, které může odkazovat na problematiku přístupu člověka k životnímu prostředí, také se ale může jednat o přirozené změny klimatu (např. v různě dlouhých intervalech se opakující). Při nejasnosti, zda dané téma zařadit či ne, bylo dále zkoumáno zaměření předmětu. Pokud se objevila nejasnost se zařazením tématu a celkové zaměření tématu s environmentální tematikou nesouviselo, daný předmět do hodnocení zahrnut nebyl. Jako příklad mohu uvést předmět zaměřený na geologický vývoj Země, v jehož sylabu byly zmíněny klimatické změny v období kvartéru.

V návaznosti na tento případ lze polemizovat i o samotném výkladu environmentální tematiky a environmentální výchovy, ačkoli byla snaha se co nejvěrněji držet témat environmentální výchovy z RVP. Autorka sama tento pojem chápe jako jakékoli ovlivnění přirozeného chodu věci člověkem nad rámec v porovnání s ovlivněním jinými živočišnými druhy. Problematikou různorodého chápání environmentální výchovy jako takové se zabýval např. Činčera (2005).

Další faktor, který ovlivňuje výsledky práce, je soubor témat, která byla ve studijních plánech vyhledávána. Soubor témat mohl být zvolen buď podrobněji nebo naopak méně podrobně. Pro porovnání dvou metod byla pro demonstraci rozdílů ve výsledcích zvolena zkušební metoda, která omezila soubor témat na vyhledávání konkrétních klíčových slov. Pro porovnání byl zvolen čistě pouze počet předmětů, ve kterých se environmentální tematika objevila (nebyl zohledněn podíl na celkovém obsahu látky)

Klíčovými slovy a slovními spojeními jsou (a dále slova z nich odvozená):

- Udržitelnost (udržitelný rozvoj)
- Ochrana (životního prostředí, krajiny)
- Environmentální (výchova)
- Znečišťování
- Vliv člověka (na přírodní a životní prostředí, krajinu)
- Životní prostředí

Úroveň studia	Bakalářské studium			Navazující magisterské studium		
	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné	Povinné	Povinně volitelné	Volitelné
Povinnost plnění						
Metoda práce	20	19	7	14	36	6
Zkušební metoda	3	4	1	1	7	1

Tabulka 47 Porovnání metody práce a zkušební metody při hodnocení studijních plánů Univerzity Karlovy počtu předmětů obsahujících environmentální tematiky

V tabulce 47 můžeme vidět rozdílnosti vzniklé při hodnocení na základě odlišného souboru. Z výsledků vyplývá, že při použití ověřovací metody bylo nalezeno výrazně méně předmětů (rozdíl se pohyboval od 5 až do 29) než v případě metody využití v práci. V případě zkušební metody je soubor výrazně užší a jsou postihovány tedy jen velmi konkrétní příklady. Metoda využitá v práci zajišťuje detailnější a přesnější mapování studijních plánů.

V návaznosti na přesnost měření lze také zmínit fakt, že přesné postihnutí obsahu environmentální tematiky není zcela možné, neboť může docházet k zařazování environmentálních informací či dílčích témat i u hodin, u kterých nejsou zmíněna v sylabu (např. tvoří velmi malou část), a i v opačném případě se u environmentálně zaměřených předmětů či hodin mohou vyskytovat neenvironmentální informace či témata (např. jako doplňková či rozšiřující).

Dalším faktorem, na který během vypracování práce nebyl brán zřetel, je hodinová dotace jednotlivých předmětů.

9 ZÁVĚR

V závěru práce jsou uvedeny výzkumné otázky z úvodu práce a odpovědi na ně nalezené během výzkumu a dále okomentovány.

- Jaké je zapojení environmentální tematiky do předmětů a obsahu látky u dvouoborového studia zeměpisu se zaměřením na vzdělávání ve školním roce 2023/2024?
 - Jaká část předmětů a látky je věnována environmentální tematice?

Environmentální tematika se na celkovém počtu předmětů v bakalářském studiu podílela průměrně 13 % a na celkovém obsahu látky průměrně 3 %. V rámci navazujícího magisterského studia byl průměrný podíl předmětů s environmentální tematikou 11 % a na celkovém obsahu látky 3 %,

Zastoupení počtu předmětů s environmentální tematikou je tady větší u bakalářského studia, kdež to podíl environmentální tematiky na obsahu je větší na navazujícím magisterském studiu.

- Jakým způsobem jsou studenti v environmentální tematice vzděláváni?

V rámci bakalářského studia byl počet předmětů přímo se zabývajících environmentální výchovou 6, v rámci navazujícího magisterského studia byly nalezeny 3 předměty. U jednotlivých předmětů převládal způsob vzdělávání formou výuky předáváním odborných informací v hodinách. Na didaktické přístupy byly celkem zaměřeny 3 předměty v bakalářském studiu a 7 předmětů v navazujícím magisterském studiu. Dále byly zmíněny terénní kurzy, kdy v bakalářského studia se jednalo o 2 předměty a v rámci navazujícího studia o 1 předmět. Environmentální tematika byla také nalezena v předmětech primárně se zaměřujících na výuku cizího jazyka, a to konkrétně u 2 předmětů v rámci bakalářského studia a u 3 předmětů navazujícího magisterského studia. V rámci bakalářského studia pak byly nalezeny 2 exkurze s environmentální tematikou.

Z hlediska povinnosti plnění byla environmentální tematika zastoupena v povinných, povinně volitelných i volitelných předmětech.

- Jaké existují rozdíly mezi jednotlivými vysokými školami?

Podíl předmětů s environmentální tematikou se na celkovém počtu předmětů u jednotlivých škol v bakalářském studiu pohyboval v rozpětí od jednotek až nižších desítek procent, kdy nejnižší hodnota byla zaznamenána u Masarykovy univerzity a nevyšší u Univerzity J.E. Purkyně, a na celkovém obsahu látky v rozpětí mezi maximálně do 6 %, kdy nejnižší hodnota byla zaznamenána opět u Masarykovy univerzity a nejvyšší u Univerzity Palackého v Olomouci. Podíl předmětů s environmentální tematikou se na celkovém počtu předmětů u jednotlivých škol v rámci navazujícího magisterského studia pohyboval v rozpětí od jednotek až po nižší desítky procent, kdy nejnižší hodnota byla zaznamenána u Technické univerzity v Liberci a nejvyšší u Univerzity Karlovy, a na celkovém obsahu látky maximálně do 8 %, kdy nejnižší hodnota byla zaznamenána u Západočeské univerzity v Plzni a nejvyšší opět u Univerzity Karlovy. Data za navazující magisterské studium na Ostravské univerzitě se bohužel nepodařilo získat.

Celkové zastoupení environmentální tematiky ve studijních plánech oborů zaměřených na vzdělávání budoucích učitelů zeměpisu lze hodnotit jako poměrně nízké. Výrazně převažují předměty, v rámci kterých dochází pouze k předávání odborných informací, a nachází se zde nízký počet předmětů zaměřených na didaktické přístupy či dokonce praktické nácviky (exkurze, praxe, terénní cvičení). Na druhou stranu je ovšem nutné zmínit, že použitá metoda má své limity, a tak předměty, které nebyly vyhodnoceny jako předměty s obsahem environmentální tematiky, se této problematice jistou částí mohou věnovat po informační, didaktické či praktické stránce.

V rámci Velké revize RVP ZV, podle které si v příštích letech budou školy vytvářet své vlastní školní vzdělávací plány, bylo jedním ze čtyř tematických celků geografie ustanoveno téma Udržitelnost života na Zemi. Toto nově vymezené téma se jak svým samotným názvem, tak také očekávanými výstupy úzce pojí s environmentální tematikou. Otázkou tak zůstává, zda absolventi učitelských oborů geografie budou na tuto novou roli v rámci svého předmětu dostatečně připraveni.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné publikace

COOPER, G. (2002). *Vztahy mezi ekologickou výchovou a výchovou k trvale udržitelnému rozvoji*. Bedrník, roč. 1, č. 1, s. 13–14.

ČINČERA, J. (2005): Environmentální výchova. Ale jaká? Pedagogická orientace, 15, 3, 17–24. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1029/829>.

ČINČERA, J. (2009). Analýza průřezového tématu Environmentální výchova v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání. *Envigogika*, 4(1).

<https://doi.org/10.14712/18023061.33>MATUŠKOVÁ, A. (2005). Integrační úloha geografie. *Metodický portál: Články* [online]. Dostupný z WWW: <<https://clanky.rvp.cz/clanek/189/INTEGRACNI-ULOHA-GEOGRAFIE.html>>. ISSN 1802-4785. [cit. 2024-09-05].

ČINČERA, J. (2013). Managing Cognitive Dissonance: Experience from an Environmental Education Teachers' Training Course in the Czech Republic. *Journal of Teacher Education for Sustainability*, 15(2), 42–51.

ČINČERA J. a HAVLÍČEK, F. (2016). Centra environmentálního vzdělávání z pohledu učitelů (=Environmental education centers from the teachers' perspectives). *Envigogika: Charles University E-journal for Environmental Education*, 11(2). DOI: <http://dx.doi.org/10.14712/18023061.534>.

DLOUHÁ, J., GLAVI, P., BARTON, A., GLAVIČ, P. a BARTON, A. (2016). Higher Education in Central European Countries – Critical Factors for Sustainability Transition. *Journal of Cleaner Production*, 1–29.

EAGLES, P. F. J (1999). *Demare, R. Factors influencing children's environmental attitudes*. *The Journal of Environmental education*, roč. 30, č. 4, s. 33–38.

HAMPL, M. (2002). Regionální organizace společnosti: principy a problémy studia. *Geografie*, 107, 4, 333–348.

RVP G (2006): Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. VÚP, Praha 2006.

KROUFEK, R., ÇELIK, C. a CAN, Ş. (2015). The Comparison of Environmental Literacy of Czech and Turkish Pre-Service Primary Teachers Using ELSA Scale. *The Turkish Online Journal of Education Technology. Special Issue*.

KROUFEK, R., JANOVEC, J. a CHYTRÝ, V. (2015). Pre-service Primary Teachers and Their attitudes towards Nature. In Fleischmann, O., Seebauer, R., Zoglowek, H. a Aleksandrovich, M. (eds.). *The Teaching Profession: New Challenges-New Identities*. Wien: Lit Verlag GmbH a Co. KG.

KNECHT, P. (2010). Reforma kurikula geografického vzdělávání v ČR: stav a perspektivy dalšího vývoje. In: *Geografie pro život ve 21. století: Sborník příspěvků z XXII. sjezdu České geografické společnosti pořádaného Ostravskou univerzitou v Ostravě 31. srpna – 3 září*. Ostravská univerzita v Ostravě, Ostrava, 389–393.

MATĚJČEK, T. (2010). Environmentální postoje budoucích učitelů zeměpisu. *Informace České geografické společnosti*, 29, 13–24.

MATĚJČEK, T. a BARTOŠ, J. (2012). Environmentální gramotnost učitelů a studentů učitelství. *Envigogika*, 7(2), 1–15.

MATRE, S. van (1999). *Earth Education – a New Beginning*. Greenville: The Institut for Earth Education.

MÍSAŘOVÁ, D., HERCIK, J. (2013). *Kapitoly z didaktiky geografie 1*. Studijní opory. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3849-8.

PIKE, G., SELBY, D. (1994). *Globální výchova*. Grada, Praha. ISBN 80-85623-98-6.

PIKE, G., SELBY, D. (2000). *Cvičení a hry pro globální výchovu 1*. Portál, Praha.

ŘEZNÍČKOVÁ, D. (2006). Rámcový vzdělávací program pro gymnázia z pohledu geografie (1. díl). *Geografické rozhledy*, 16, 3, 20–21.

ŘEZNÍČKOVÁ, D. (2015). Didaktika geografie: proměny identity oboru. In: Stuchlíková, I., Janík, T. (eds.): *Oborové didaktiky: vývoj - stav - perspektivy*. Masarykova Univerzita, Brno.

RVP ZV (2005). Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP, Praha 2005.

SEED, J., a kol. (1993). *Myslet jako hora. Shromáždění všech bytostí*. Nadácia Zelená nádej, Prešov.

SOUKUP, P. (2001). *ISSP – životní prostředí*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2001. ISBN 80-7330-000-1.

STERLING, S. (2001). *Sustainable education. Re-visioning Learning and Change*: Green Books; The Schumacher Society, Bristol. ISBN 1-870098-99-4.

SVOBODOVÁ, H., SPURNÁ, M., KNECHT, P. (2020). Pojetí geografie a geografického vzdělávání u studentů učitelství v Česku. *Geografie*, 124, 4, 501–526.

Internetové zdroje

Tbilisi Declaration (1977). Dostupné na: <http://www.gdrc.org/uem/ee/tbilisi.html>. [16.9.2024]

Revize RVP (2024). Revize Rámcového vzdělávacího programu, MŠMT, Praha. Dostupné z: <https://revize.rvp.cz/> .[30.11.2024]

Zdroje dat

Studijní katalog Jihočeské univerzity pro akademický rok 2023/2024: Studijní katalog, Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Dostupné z: <https://wstag.jcu.cz/ects/?lang=cs>. [28.11.2024]

Studijní katalog Masarykovy univerzity pro akademický rok 2023/2024: Studijní katalog, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně. Dostupné z: <https://www.muni.cz/studenti/studijni-katalog>. [28.11.2024]

Studijní katalog Ostravské univerzity pro akademický rok 2023/2024: Studijní katalog, Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity. Dostupné z: <https://portal.osu.cz/wps/portal/>. [28.11.2024]

Studijní plány Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy pro akademický rok 2023/2024: Studijní plány, Karolinka, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. Dostupné z: <https://natur.cuni.cz/studenti/bakalarske-a-navazujici-magisterske-studium/studijni-plany>. [28.11.2024]

Studijní katalog Univerzity J. E. Purkyně pro akademický rok 2023/2024: Studijní katalog, Přírodovědecká fakulta Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Dostupné z: <https://wstag.jcu.cz/ects/?lang=cs>. [28.11.2024]

Studijní katalog Univerzity Palackého pro akademický rok 2023/2024: Studijní katalog, Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Dostupné z: <https://studium.upol.cz/>. [28.11.2024]

Studijní katalog Technické univerzity pro akademický rok 2023/2024: Studijní katalog, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci. Dostupné z: <https://stag.tul.cz/portal/studium/prohlizeni.html>. [28.11.2024]

Studijní katalog Západočeské univerzity pro akademický rok 2023/2024: Studijní katalog, Pedagogická fakulta Západočeské univerzity v Plzni. Dostupné z: <https://studium.upol.cz/>. [28.11.2024]

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích	26
Tabulka 2 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích	28
Tabulka 3 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích..	28
Tabulka 4 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích	29
Tabulka 5 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích	30
Tabulka 6 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích	31
Tabulka 7 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě.....	31
Tabulka 8 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě.....	32
Tabulka 9 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě.....	33
Tabulka 10 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě	33
Tabulka 11 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Masarykově univerzitě	34
Tabulka 12 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Ostravské univerzitě	36
Tabulka 13 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Ostravské univerzitě	36

Tabulka 14 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě J. E. Purkyně	38
Tabulka 15 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě J. E. Purkyně	39
Tabulka 16 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě J. E. Purkyně	40
Tabulka 17 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě J. E. Purkyně.....	40
Tabulka 18 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově.....	41
Tabulka 19 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově	42
Tabulka 20 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově.....	43
Tabulka 21 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Karlově univerzitě.....	43
Tabulka 22 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově .	44
Tabulka 23 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově.....	45
Tabulka 24 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Karlově	46
Tabulka 25 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci	47
Tabulka 26 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci	48
Tabulka 27 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci	48
Tabulka 28 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci	49

Tabulka 29 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci	50
Tabulka 30 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci	51
Tabulka 31 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci	51
Tabulka 32 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci	52
Tabulka 33 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci	53
Tabulka 34 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci.....	54
Tabulka 35 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci	55
Tabulka 36 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci	55
Tabulka 37 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci.....	56
Tabulka 38 Přehled analyzovaných povinně volitelných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci	57
Tabulka 39 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Technické univerzitě v Liberci	58
Tabulka 40 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni	59
Tabulka 41 Přehled analyzovaných volitelných předmětů s environmentální tematikou v bakalářském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni	60

Tabulka 42 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v bakalářském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni	60
Tabulka 43 Přehled analyzovaných povinných předmětů s environmentální tematikou v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni	61
Tabulka 44 Přehled počtu předmětů v kontextu obsahu environmentální tematiky v navazujícím magisterském dvouoborovém studiu na Západočeské univerzitě v Plzni	62
Tabulka 45 Porovnání jednotlivých bakalářských oborů z hlediska zastoupení environmentální tematiky	63
Tabulka 46 Porovnání jednotlivých navazujících magisterských oborů z hlediska zastoupení environmentální tematiky	64
Tabulka 47 Porovnání metody práce a zkušební metody při hodnocení studijních plánů Univerzity Karlovy počtu předmětů obsahujících environmentální tematiky	67